

Пізнавально – розважальний захід **КОЛИСКА РОДУ – УКРАЇНЬКА ХАТА**

Мета: розповісти учням про українські народні традиції та обряди, пов'язані з хатою, поглибити знання учнів з народознавства; розвивати артистичні якості школярів; виховувати любов до українських народних традицій.

Форма проведення: виховний захід

Обладнання: декорації української народної світлиці (стіл, лава, хатне приладдя), українські народні костюми для учасників заходу, мультимедійні засоби, відеопрезентації, відеоролики.

Дійові особи: Ведуча, ведучий, дід – господар, баба – господиня, онук.

ХІД ЗАХОДУ:

Ведуча 1. Доброго дня, шановні гості.

Ведучий 2. Щиро вітаємо вас на нашому святі. А присвячене воно найріднішому кожній людині місцю — батьківській хаті. Рідна домівка — колиска нашого життя, наша мала батьківщина. З нею пов'язані найсвятіші спогади і почуття кожної людини. Тому й оспівана хата в піснях, легендах, опоетизована письменниками і художниками.

Відео №1 «Українська хата» - 2.28 хв. Слайд 1

Відео №2 «Українська хата» - 2.35 хв. тихо, на фоні говорять ведучі Слайд 2

В 1. Українська хата — це колиска нашого народу, детворилася його журавлина доля, де кохалися, народжували дітей, вмирали, щоб поступитись місцем прийдешнім поколінням.

В 2. З неї пішли у світ велетні думки і духу — князь Кий і літописець Нестор, філософ Григорій Сковорода і гетьман Богдан Хмельницький, поети Тарас Шевченко і Іван Франко...

1. Народні звичаї та обряди

В 1. Українська хата уявляється величезною, де долівка — земля, стіни — гори і ліси, а стеля — небо з зірками. Своєпоходження народне житло веде від трьох первісних коренів: степової землянки чи напівземлянки, печер або напівпечер, наддніпрянських гір та поліського чи карпатського куреня, а потім зрубу.

В 2. Деревина, солома і глина стали основними будівельними матеріалами. Глина — біла, жовта і червона — дала змогу зробити архітектуру хати багатобарвною. Білі стіни, коричнево-червонопризьба, золотава або сірувата стріха внесли в колористику села України свою надію, стриману гаму, яка доповнювала кольори землі і буйної зелені.

В1. «Хата — мов писанка», — бо розписували стіни. Біла, сяюча, ласкава, вона і в негоду зберігала на своїх стінах відблиск сонця.

В2. Саме житло є прообразом Всесвіту і кожна його частина мала символічне значення.

В1. Вікна — це очі хати, через які людина підтримувала зв'язок із небесним світом, божествами.

В2. Поріг — це межа між зовнішнім і внутрішнім світом, а також межа між підземним світом — світом померлих — та світом живої людини.

В1. Звідси і повір'я про те, що на даху, на горищі живе добре божество-домовик.

В2. Унизу — під порогом — потойбічний світ, де живуть померлі.

В1. Щоб захистити житло від зла, над вхідними дверима часто вирізувалися знаки-обереги: кола, розетки — символи сонця, хрести. Ці знаки наносилися на сволок у хаті, а також на віконні рами. Вочевидь,

колись такі магичні знаки наносилися на піч, але, утративши своє оберегове значення, вони залишились лише прикрасою.

Онук

Хата моя, біла хата,
Рідна моя сторона.
Пахне любисток і м'ята,
Мальви цвітуть край вікна.
В хаті спокійно й затишно,
Вечір десь бродить в гаю.
Мати задумливо й ніжно
Гладить голівку мою.
Хата моя, біла хата,
Казко тепла й доброти,
Стежка від тебе хрещата
В'ється в далекі світи.
Мамо, чого зажурились?
Дайте тепла ваших рук.
В хаті на згадку лишилися
Болі й тривоги розлук.

Слайд 3

Онук. Діду, бабусю, розкажіть, як обирали місце для будівництва хати? **Слайд 4**

Дід. Баба. Для нового житла намагалися знайти таке місце, яке б задовольняло цілий ряд вимог, зокрема:

- щоб город із хатою та господарськими спорудами виходив до річки, ставка, на долину; щоб місце, за можливості, було на цілині, де земля «спокійна»; на горбку, де немає вологи; де не ростуть дерева;
- де охоче лягає худоба; де знаходили сліди собаки чи кішки;
- там, де вранці не буває роси;
- де можна вдало розмістити господарські споруди.

Заборон було значно більше:

- не можна було будувати нову хату, за розмірами меншу від старої, щоб не зменшилась сім'я; на садибі родини, у якій були п'яниці, злодії тощо;
- де були поховання; де часто хворіли; де були сварки та розлучення; на пустирях, на роздоріжжі, перехресті доріг; на тому місці, де була колись церква;
- де був хлів чи стайня; де скупчувалась дощова вода; - на камінні та болотах;
- де була хата, яка згоріла від удару блискавки.

Онук. Діду, бабусю, ну ось звідки ми можемо знати, що відбувалося на тому місці, де ми збираємося будувати хату, багато років, аби навіть тисячоліть тому?

Слайд 4

Д. Б. Існував давній звичай, щоб обрати місце для хати. Звечора під кожним рогом майбутнього житла забивали дерев'яні кілки або ж клали камінці, біля яких після заходу сонця таємно від чужих очей насипали певну кількість зерен жита або пшениці — 27, 30, 33, 36, 39 тощо. Водночас посередині майбутнього житла на столику або стільці, застеленому рушником, клали хрест (який потім, при зведенні хати, переносили на покутній стовп), хліб, сіль і залишали яку-небудь посудину з водою. Подекуди для більшої вірогідності воду ставили біля кожного кілка чи камінця.

Наступного ранку до схід сонця перевіряли, в якому стані були хліб, зерно, сіль та вода. Якщо все лишалося незачепленим, а кількість води навіть побільшала, то це було доброю ознакою. Такий обряд інколи повторювали дві-три ночі підряд.

Широко побутував також обряд із використанням металевого або глиняного посуду (сковорода, горщик тощо). Під такий посуд увечері клали жмут вовни, а вранці перевіряли, чи не звожилась вона. Якщо так, то й житло буде вологим і будувати його в цьому місці небажано. Ще сіяли на обраному місці жито. Якщо воно добре росло, то місце гарне для будівництва.

Щоб визначити місце для нового житла, питали поради в старих людей та ходили до ворожок.

О н у к. Добре, ми обрали місце, де будувати хату, а що далі? *Слайд 5*

Д. Б. Так само відповідально ставилися люди й до вибору часу для закладин житла. Це вважалося однією з найважливіших умов успішного будівництва.

- Закладати нову хату було прийнято навесні та влітку.
- Загалом, в Україні найбільш сприятливими днями вважались вівторок, четвер, п'ятниця та субота.
- Не бажано було починати будівництво у високосний рік, понеділок, середу та на свята.
- Перш ніж закладати житло, довідувалися, чи не присвячений цей день комусь із святих мучеників, бо не доведеш справу до кінця.
- Після закладин уже можна було працювати всі дні, крім неділі, свят та постів.

О н у к. Щоб житло було захищеним від усякого зла, щоб добре велося в ньому господарство, чи існували певні обряди, що здійснювалися під час будівництва?

Д. Б. Починалося будівництво з обряду закладин. Рано-вранці у центрі майбутнього житла, перед місцем, де мала бути піч, або на покуті (південно-східний куток) ставили стілець, застелений рушником, на якому лежали хрест, букет квітів, хліб, сіль, чашка води чи вина. Старший майстер брав рушник із хлібом, цілував його, промовляючи: «Господи, допоможи», — і починав роботу. Рушник, а інколи і добрий

шмат тканини та гроші він потім брав собі. Майстер робив хрест, який під час будівництва поступово піднімався до вершини даху. (по закінченні його назавжди прибивали на горищі).

Не можна було уникнути і будівельної «Жертви»

Онук. А що це таке? *Слайд 6*

Д. Б. Будівельна жертва – елемент обряду закладин, своєрідний відкуп на початку будівництва нового житла.

Цей обряд глибоко архаїчний: у далекому минулому для зміцнення будівлі приносили людські жертви, потім — тварин, їхні черепи.

Трохи пізніше господарі під усі чотири кутки хати закладали зерно, дрібні гроші, овечу вовну, ладан, свячену воду, часник, проскурки та інші жертовні атрибути, лише потім клали перший камінь або вальок. Після цього роботу вже здійснювали майстри.

Більшість сучасних забудовників за традицією продовжують кидати монети під перший камінь фундаменту, аби гроші з хати не виводились.

Внук. А про сволок можете щось розповісти? *Слайд 7*

Д. Б. Так. Існував ще один цікавий обряд — закладання сволока. Це досить важливий етап зведення житла. Під його голову (від сходу сонця) закладали різні предмети, освячені в церкві, найчастіше ладан (від ударів блискавки), а з протилежного (глухого) кінця — шматочок хліба, сіль, гроші (для достатку) та вовну — для сухості й тепла. При закладанні сволока не можна було грюкати (щоб не чаділо у новій хаті). Цей ритуал зберігся і до наших днів.

Онук. А що таке квітка? *Слайд 8*

Д. Б. Це вже коли зводили стіни і ставили крокви, то обов'язково зверху на гребені даху ставили хрест, прибивали колоски збіжжя та букет квітів — цей обряд називався «Квітка».

Вивершення хати «квіткою» було своєрідним сигналом до того, що господареві слід розрахуватися з майстром за завершення основних будівельних робіт, а господині — накривати стіл.

Щодо подальшого будівництва хати, то його часто-густо проводили всімгуртом, так званою толокою.

Онук. А що таке толока? *Слайд 9*

Д. Б. Це одна з найдавніших форм колективної взаємодопомоги. Коли треба зробити велику за обсягом роботу – будувати житло, клуню чи комору. Для цього скликають родичів, сусідів, товаришів. Люди разом працюють, їдять, п'ють, співають, веселяться.

Онук. А чи по всій Україні будували однакові хати? *Слайд 10*

Д. Б. На Поліссі, в Карпатах, у тій місцевості, де були ліси побутувала зрубна техніка будівництва хати. Ще існувала каркасна техніка.

Спочатку ставили каркас — дерев'яні стовпи, відстань між ними заповнювали іноді деревом (і частково глиною або соломкою у північній

частині лісостепової зони), а у південних районах України — із лози, очерету та обмазували глиною.

Онук. А я знаю, що коли закінчували будівництво і вже покривали дах, то майстри обов'язково залишали непокритою частину даху над сіннями, вважаючи, що через цей отвір мусить вилетіти все зло.

Б. Так, але через декілька днів отвір усе ж закривали. Крім того, після спорудження хати протягом року не можна було її всю білити, а потрібно було залишити хоча б невелику «латку» де-небудь, щоб не бачили сторонні люди.

Онук. І насамкінець – входини в нову хату?! *Слайд 11*

Д. Б. Дуже цікаво в Україні відзначали й новосілля. Але спочатку відгадайте загадки.

1. Коло бабусі

Сидить у кожусі.

Проти печі гріється.

Без водички миється. *(Кім)*

2. Хто в селі найраніше встає? *(Півень)*

3. Виріс у полі на добрій землі, місце почесне зайняв на столі. *(Хліб)*

4. Її не їдять і без неї не їдять *(сізь)*

5. Вона цариця, як водиця, хто її поважає, того з ніг збиває *(Горілка)*

6. На портреті висить, красується,

Всі в світлиці ним милуються. *(Рушник)*

7. В полі жовті промінчата

Шелестять, немов зайчата.

А вусаті ж їхні віти!

Що це, друзі? Мабуть... *(Жито)*

За день до новосілля (точніше — на ніч) господарі залишали в новій хаті kota або півня. Наступного дня, коли вже все було готове до переходу в новий будинок, старші члени сім'ї брали ікону, вишитий рушник із хлібом і сіллю, миску з житом, пшеницею, дрібними грішми та пляшку горілки й входили до нової хати. Літній чоловік (батько молодих господарів, а за його відсутності кум чи інший близький родич) іконою або ж тільки хлібом із сіллю благословляв на всі боки нове помешкання, після чого залишав ікону на покуті. Вийшовши на вулицю з хлібом і сіллю на вишитому рушнику, він благословляв дітей на щасливе життя в новій хаті.

Молоді господарі бралися за кінці рушника, і він заводив їх у нове житло. За ними заходили родичі та сусіди; літня жінка посипала всіх зерном і дрібними грішми, бажаючи щастя в новому домі.

Після цього всі дарували подарунки та сідали за столи, а молоді господарі частували гостей. Закінчувалося новосілля співами й танцями. Вважали, якщо день новосілля пройде без пригод, весело, то й життя мешканців нової оселі буде спокійним, щасливим.

На новосіллі обов'язково освячували житло, обкурювали його ладаном.

Відео №3 «Нова хата» 4. 05 хв

Слайд 12

В1. Житло було прообразом Всесвіту наших предків. Тому воно мало чотиригранну будову — чотири стіни відповідали чотирьом сторонам світу. Вікна виходили на схід і на південь — до сонця. З північного боку, де панували темні, злі сили, віконне було. Кожна частина житла також мала своє символічне значення.

Відео «Експурсія до української хати» з 0,13хв по 2.08 хв

В2. Існують багато повір'їв про українську хату:

А зараз відгадайте загадки.

1. Маленький хлопчик всім під ноги дивиться (*пори́г*).
2. Ходить, ходить, а в хату не заходить. (*двері*)
3. Куди йдеш – то ногами топчеш (*пори́г*)

Слайд 13 **Пори́г**

В1. Господарі хати дуже шанували поріг, просили його «перечипити» тих, хто з бідою до них іде. А ви знаєте повір'я про поріг?

Гості:

- Не можна ввечері виходити за поріг, якщо учується, ніби хтось гукає, бо покинеш свій дім.
- Не можна переходити поріг хати однією ногою взутою, а другою босою, бо не оженишся або не вийдеш заміж.
- На порозі не можна нічого рубати, бо шкодитиме худобі.
- Не можна подавати через поріг руку товаришеві чи комусь іншому, бо будеш з ним сваритися.
- На порозі гріх що-небудь робити, бо не буде воно так, як хочеш.
- Не подавай води через поріг, бо не оженишся (не вийдеш заміж).
- Не можна перемітати сміття через поріг, бо виметеш когось із сім'ї.
- Не мети через поріг сміття, бо погані люди прийдуть.
- Через поріг ніколи нічого не давай, бо сам просити будеш.
- Не стій на порозі, коли їси, бо станеш роззявою.
- Не треба дівчині перемітати нічого через поріг, бо хлопці не любитимуть.

Загадка: Своло́к

1. Серед хати лежить Антон плескатий. (*своло́к*)
2. Що то за постіль, що висить на стелі? (*коли́ска*)

Слайд 14

В2. Ввійшовши в хату, відразу кидається в очі сволок - брус зі стовбура дуба чи липи, на якому держиться стеля. Він символізує собою міцність, довговічність оселі. Добрий сволок часто переносили зі старого житла в нове. На сволоку, як правило, писали дату побудування хати, рік народження її господаря.

За народними повір'ями, коли снилося, що в хаті сволок відсутній або тріснув, то це віщувало хворобу або смерть. І навпаки, на довге життя і добре здоров'я піднімали куми до сволока немовля, збираючись на хрестини в церкву.

В1. Перед Великоднем страсною четверговою свічкою писали на сволоку хрест - як оберіг від грому, а на Водохрещу - крейдою або наліплювали хрест із тіста, замішаного на свяченій воді, - від нечистої сили. І поки стояла на землі хата, сволок надійно захищав усіх, хто проживав у ньому.

В2. Знову загадки

1. Як запалять, то горить, як горить, то плаче. Обережненько гасить, бо впече у пальчик! (Свічка)

2. К етим я изображеньям

Приступаю с уваженьем.

Приложусь благоговейно,

И от них святым елеем

Я помазания жду.

Я молюсь, кладу поклоны

Образам, святым ... (ікона)

Слайд 15 Покуть

В1. Мова йде про покуть. Червоний кут хати.

Покуть був постійним місцем, де, починаючи з обжинків і закінчуючи наступними зажинками, стояв пучечок колосків як символ достатку. З його зерен, освячених у церкві, робили перший засів. А в жнива, закінчивши жати останню загінку, робили вінок з дорідних колосків, обрамляли його польовими квітами та кольоровими стрічками й несли до хати, хрестилися до образів, дякували богам і польовим духам за щедрий урожай. Потім казали: "Хай ніколи не переводиться жито й пшениця та всяка пашниця в нашому домі!"

В2. Тут же, на покуті, ставили й макову квітку, посвячене на Маковія зело і гілочки верби, страсну свічку та паляницю з водою, принесену з Водохрещі. Ці атрибути відігравали особливу роль у сільських родинях – якщо хтось хворів, то давали напитися свяченої води, нею витирали хворі місця, скроплювали вулики з бджолами, людей, які вирушали в далеку дорогу.

В1. Виганяючи вперше на весняний випас корів, господарі брали з покуття гілочку і, підганяючи нею тварин, примовляли: "Щоб не губила череди і домівки, не кусали тебе оводи, мухи і вовки та справно приносять додому молоко".

Найпочеснішим гостям обов'язково пропонували сідати біля божниці.

Тут проходило майже все життя людини – від народження і до смерті.

Коли з'являлася в родині дитина, то першу купіль робили на покуті. Тут

мав стояти й обрядовий горщик каші, коли справляли хрестини, а поруч садовили накликаєних батьків і бабу-повитуху.

В2. Під час весілля молодят та їх хрещених батьків також вшановували на почесному місці.

І коли помирала людина, її також клали головою до покуття й божниці, запалювали свічку. Це був останній перепочинок небіжчика.

В1. У годину розпачу й тривожних передчуттів люди не обминали нагоди помолитися до покуття. Богомольні люди щоранку й щовечора, ставши на коліна. Зверталися до Всевишнього за поміччю й благословенням. Вважалося за святий обов'язок – заходити до хати, знімати чоловікам головний убір і хреститися до божниці.

В2. Відгадайте загадки.

1. Завжди їсть, а ніколи сита не буває (*піч*)
2. У хлів іде без шкіри, а виходить із шкірою (*хліб у печі*)
3. Корова без ніг, без тіла скирду соломи зіла (*піч*)

Слайд 16Піч

В2. Центр світлиці - красуня-піч, барвисто- кахляна або побілено-розмальована: годувальниця, нагрівальниця, лікувальниця, а ще — й розважальниця.

Вогонь у печі вважається священним. На Київщині до новозбудованої хати несли зістарої жар із вуглинками і сажу, щоб відганяти все нечисте. На Волині стару хату замітають, а сміття несуть нову «з щастям» — і висипають під піч.

А які ви знаєте повір'я про піч?

Гості

- Хто йшов до міста, той ставив попередньо кошик на припічок, щоб добрий був торг.

- Попіл теж мав символічне значення, коли в хату заходив рідкий і бажаний гість чи сусід, господар підбігав до печі, брав його звідти і посипав ним взуття гостя, вигукуючи: «Попелом треба посипати, попелом!»

- Щоб дитина росла здоровою й заможною, після хрещення її клали на кожух на піч.
- Під час сватання дівчина повинна була стояти коло комина печі й колупати глину, сором'язливо опустивши очі.
- Під час приготування у печі їжі заборонялося грюкати дверима, кричати.
- Прибирання світлиці треба було робити від дверей до печі, а не навпаки, причому сміття з хати не виміталось на вулицю; його згортали до купи, а потім спалювали в печі.
- Хлібна лопата й коцюба, викинуті з хати на подвір'я під час сильної зливи так, щоб упали навхрест, відводили град.
- Хазяйка на Василя ходила "лякати" кочергою курей, щоб добре неслися.
- Зібране на Купайла зілля підвішували на ніч у комин, щоб набрало цілющої сили.
- Аби запобігти пожежі під час сильної грози, у піч кидали кілька гілочок свяченої на Вербну неділю верби.
- Ніколи на ніч не лишали піч порожньою: закладали в неї сирі дрова, щоб підсохли для наступного дня або ставили холодну воду трохи підігріти.

В1. - Особлива роль відводилася печі у весільній обрядовості. Щоб сватання було щасливе, свати видобували з печі шматок цеглини й тримали його в кишені. Також було прийнято свата садовити перед піччю.

В2. Загадки для вас

1. У лісі зростав, у столяра побував, в кімнаті оселився, полотном укрився. *(стіл)*

2. В землі робився, на кружалі вертівся,
На огні пікся, на базарі бував, людей годував,
Як упав, то й пропав, ніхто не поховав. *(горщик)*

3. Маю рот і одне вушко. Хто такий, вгадай? *(кухоль)*

4. Маю чотири ноги ще й чотири роги,
В полотно мене вбирають, їсти й пити заставляють. *(стіл)* **Слайд 17** **Стіл**

В1. В Україні був такий звичай: закінчували будівництво хати і першим заносили до неї застелений стіл, на якому лежав хліб.

- На покуть – почесне місце за столом – невдовзі після народження клали немовля: щоб росло здоровим і в достатку.

- Тихо стіл стоїть, на нім хліб лежить“, - так починалося замовляння від крикливців.

А ви знаєте повір'я, пов'язані зі столом?

Гості

- Через стіл молода подавала нареченому хустку, засвідчуючи свою згоду на шлюб.

- На Святвечір на столі залишали на ніч кутю, а в поминальні дні –

коливо, щоб могли пригоститися предки.

- На стіл не можна було сідати ("чиряками обсипле"), залишати на ньому на ніч ножа, сірники, класти ключі. Вважалося, за це можуть образитися домашні божества.

- Не можна сідати за стіл у шапці, бо стіл – це престол.

- Не годиться стукати по столу ложкою або ножем, бо буде сварка.

- Не можна пригощати на незастеленому столі, особливо дівчину, бо чоловік її буде лисим.

- Не можна сідати їсти на куток стола, бо не вийдеш заміж (не оженишся).

- Не годиться класти ключі на столі, бо будеш забувати.

В2. Про українську хату складали вірші найкращі поети, її оспівували в піснях

Обереги *Слайд 18*

Б. Сьогодні для вас, любі гості, ми підготували подарунки – обереги.

Онук. Бабусю, дідусю а які значення мають ці обереги?

Д. Один із найдійовіших оберегів - це підкова. За формою вона нагадує чашу. Чаша може збирати, а може роздавати, так і підкова, залежно від місця і способу її прикріплення може виступати подателем благ, або ж

вмістилищем цих благ.

Згідно з повір'ям, підкова може залучити любов і удачу, допоможе отримати благословення від вищих сил, досягти процвітання і зміцнити здоров'я.

Якщо підкову прибити ріжками вгору, вона сприятиме збереженню в будинку багатства і стабільності. Вважається, що будинок в цьому випадку завжди буде "повною чашею", і достаток в ньому забезпечений. Дана підкова приверне в сім'ю успіх, мир і радість. Деякі прихильники такого підвішування також вважають, що ріжки, спрямовані до верху, вбирають в себе позитивну енергію з космосу. А потім ця енергія розподіляється по всьому будинку.

Коли підкова спрямована ріжками вниз, вона захищає будинок від проблем і негараздів. Завдяки такій формі сімейне вогнище не торкнуться хвороби, пожежі, грабунки та розбій. А що проходять під нею будуть обсипані щастям і удачею.

Хто не страждає перекосами у житті, може використовувати обидві підкови : ту що дає блага, і ту що їх збирає. Це найгармонічніший варіант. Не обов'язково використовувати справжню підкову. Це може бути малюнок , поробка.

Б. Ще один оберіг - лялька-мотанка. Здавна у кожній родині вона була символом мудрості, берегинею роду, символом матері-прародительниці та зв'язку між поколіннями, одна із найдревніших іграшок і сакральних (священних) істот нашого народу, якій тисячі й тисячі років.

Лялька-мотанка приходиться у наш світ у якомусь образі, створюється з певною ціллю. Її виготовляли із різними побажаннями, наділяли різними символічними значеннями: на щасливу долю, сприяння потаємним бажанням, гармонії людини з природою, на успіх і здоров'я, на добро і злагоду. І обов'язково, ці обереги несуть у собі позитивну енергетику.

Українські пісні. Вручення подарунків гостям

В1. Ми низько вклоняємося святій українській берегині - українській хаті. Так, берегині, бо саме хата заклала в нас чесноти правди і гідності, зберегла українську мову, вишиванку, тепло печі, вранішній запах свіжоспеченого хліба і віру в Бога. Хата передала нам утаємничені чари зимових вечорниць і літніх «досвіток», терпкий присмак материнки, дерев'я і калини. Благословила нас ласкою і мудрістю маминої пісні.

В2. Не забуваймо рідну хату, все те, що нагадує нам про дитинство, та про те, що ми - українці. Сьогодні наш захід закінчується, але не закінчуються наші розмови про українські звичаї і традиції, про обереги і символи нашого народу.

Хай біда і горе обходять ваш дім, доброго здоров'я бажаємо всім!

